Сшиток 22. 15. вересня 1922.
Ціна 15ц. 10 за $1.25
ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ.

Підрване дитя

Роберт Блюм

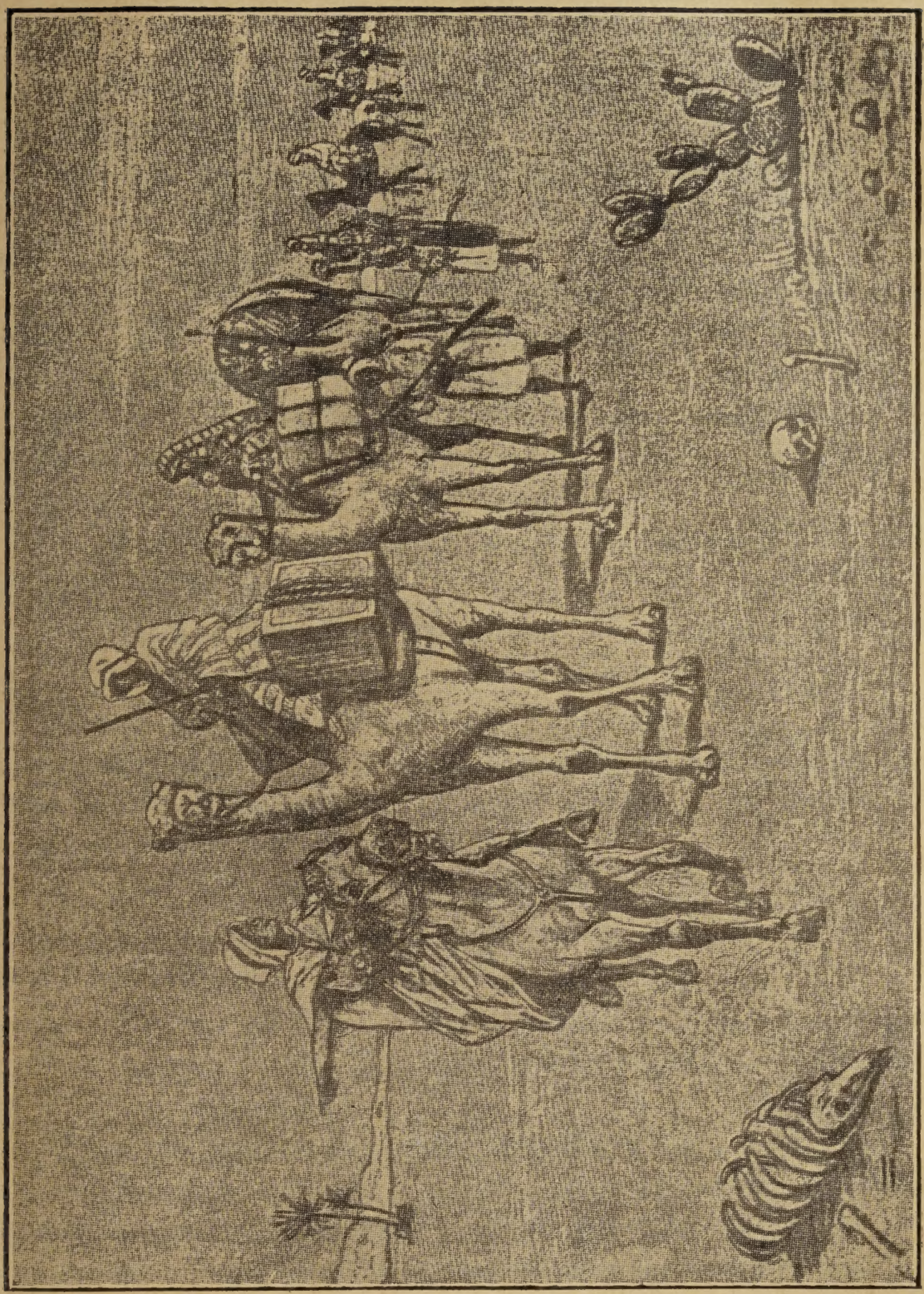

Роберт провідником каравани.

Старий, вірний слуга не міг тої ночі ока замкнути. Обертав ся із боку на бік, а думками все був коло улюбленого свойого пана.

Де-ж він міг перебувати тої ночі?....

Бароніха також не могла заснути — не могла забути тої страшної сцени серед ліса.

Післала була по поліцію, щоб розповісти про цілу справу, але наперед вже так подбала, щоб всякі пошукуваня були без успіху.

Другої днини встала, на велике здивоване своєї покоївки, дуже вчасно й, убравши ся, зараз увійшла до кімнати свойого сина.

Барон Альфонс спав ще кріпким сном, коли прийшла мати. Та вона без вичікувань розбудила його, хоч се йому зовсім не до смаку припало.

— Мій Боже! — воркотів він. — Чи то навіть добре виспати ся не можна?

— Нема тепер часу на спане! — злостила ся бароніха. — Є важнійші справи до полагодженя!

Барон Альфонс засміяв ся із глумом.

— Цікаво, що під сим розумієте, мамо! — сказав. — Найважнійші для нас — се хиба гроші, а як ви тут собі порадите, се є загадкою для мене!

Зірвав ся із гнівом й відгорнув волосє із чола.

— Не розумію, чого так зраня можете хотіти від мене? — воркотів.

— Мусиш встати й замісць мене переглянути папері в робітні барона, поки ще чужі люди упхають туди свойого носа! — приказала.

Альфонс зівнув й ліниво витягнув ся.

— Хиба не думаєте, мамо, що там щось розумного знайти можна! — сказав. — Той старий лічокруп постарав ся вже о се, щоб ми там нічого не випорпали! Коли однак так намагаєте ся, то піду й побачу!

Підчас, коли молодий барон при помочи слуги вбирав ся, мати вернула до своєї спальні й несупокійно проходжувала ся по кімнаті.

В тім дало ся чути ковтане і до кімнати ввійшла покоївка.

— Лист для пані баронової! — заявила й подала її

нечисту коверту з невміло начеркненою адресою.

Бароніха, отягаючись, взяла поданий лист, глянула питаючим поглядом на покоївку й приступила до вікна.

Доперва по відході служниці втворила коверту.

Коли прочитала, а радше відгадала нездарно виписані букви, скрикнула зі злости, зімняла лист й кинула його з гнівом на землю.

— Сего ще бракувало! — воркнула — ще він мені тут ще...

Тепер саме баронич Альфонс переступив поріг її кімнати. Здивував ся чимало, побачивши бароніху так сильно розгнівану.

— Щож знова стало ся, мамо? — спитав.

Бароніха засміяла ся остро й вказала на помнятий папір на підлозі.

— Читай, а знати будеш!

Барон схилив ся і з обридженем підняв із підлоги брудний лист, розложив його та півголосом почав читати.

„Взиваєть ся баронову Герварт, щоб вручила 5,000 ґульденів вижидаючому на розї вулиці післанцеви, що для лекшого пізнаня держати ме листок білого паперу, бо в противному разї всї дізнають ся про те, що вона то сама спричинила той напад, щоб позбути ся свойого чоловіка. Коли той післанець одну годину на дармо ждати ме, то сьогодня вечером поліція про все знатиме!"

Барон Альфонс зблїд, прочитавши листа й рівнож, як передше його матір, кинув свисток паперу із гнївом на долївку.

— Драби! Безличні гільтаї! — сказав, скрегочучи зубами. — В гарні руки дістались ви, мамо! Тепер вони скіру тягнутимуть із вас!

Баронисї було вже досить тих докорів.

— Добре тобі тепер говорити! — обрушилась. — Чиж могла я предвидіти, що ті бандити надужиють мойого довіря?

Наближила ся до сина й тремтячу руку поставила на його рамени.

— Щож тепер зробимо? — питалась в розпуці.

— Гм! — воркнув із глумом. — Не остає вам нїщо другого, як заплатити!

Бароніха зойкнула в голос та заломила руки.

— Платити? Деж взяти мені гроший? Чи думаєш, що 5,000 ґульденів витрясу он так з рукава? Як же в протягу одної години вистараю таку поважну суму гроший?

Молодий барон здвигнув раменами, засунув руки в кишеню й несупокійно почав проходжувати ся по кімнаті.

Бароніха в розпуці впала на крісло й тремтячими руками стиснула горячі виски.

— Мій Боже, мій Боже! Щож я зробила?! — шепотіла безрадно — з дощу та під ринву залізла. Хиба що гіршого може бути, як дістати ся в руки тих бандитів?

Хтож однак міг сподівати ся, що Алфельд так підійде мене! А я так довіряла йому!

— Ха, ха, ха! Ось вам наслідки вашого довіря! — зареготав ся Альфонс із глумом, глянувши відтак із гнівом на матір. — А я говорив вам, щоб так много йому не довіряли, бо за мало його знаєте, щоб з такими тайними справами звірятись. Коли наварили пива, так випийте ж тепер!

Бароніха безрадно глянула на сина. До таких докорів вона вже здавна навикла, бо не від нині вже позволяла йому заглядати собі в карти та обзнакомила його добре із своїми тайними справами!

— Ніщо тепер не поможе! — кликнула із гнівом. — Треба доконче постарати ся о тих 5,000 ґульденів, а відтак мусимо знайти спосіб, щоб забезпечити ся перед зрадою тих людий!

Нараз вхопила його за рамя й потягнула до вдерий.

— Ходи, переглянемо його папері — сказала — може там щось корисного знайдемо! Маю ключі в кишени, взяла їх з собою, поки ми ще відїхали.

Альфонс нерадо пішов за ньою до робітні старого барона, де мати вже втворила бюрко.

Вона нервово перешукувала у всіх скриночках, аж доки Альфонс її в тому не перебив. Він із гнівом положив руку на її рамени й сказав:

— Таким чином ніколи не дійдете до мети, бо порозкидаєте все та помішаєте!

Відсунув її на бік й почав за порядком розглядати, беручи один папір за другим в руки, відчитуючи півголосом, аж доки се йому не змерзилось, й він кинув те все із гнівом на бік.

І бароніха, що з пошукувань сина чогось більше надіяла ся, була тепер тим дуже огірчена.

Якось баронич взяв один папір у руку й півголосом читав:

„Низше підписаний признаєть ся, що винен баронови Оскарови Гервартови суму 10,000 ґульденів й обовязуєть ся ту суму в кождому часї за предложенем сьої посвідки виплатити.

Ґраф Еґон Солмсберґ".

Альфонс аж крикнув із радости.

— От маєте гроші, мамо! — гукав із вдоволенєм. — Се з'обовязанє саме в час попало в наші руки. Не бачу причини, чомуб ми не могли зараз дістати тих гроший!

Блїде лице баронихи випогодило ся. Взяла папір в руки, щоб вдруге ще перечитати.

— Так, так, пригадую собі! — муркотїла. — Солмсберґ є далеким свояком барона й навідувавсь сюди час від часу. Але дата тої позички! Здаєть ся менї, що се вже перестаріле — однак не думаю, щоб Солмсберґ хотїв із того користати та робив трудности з виплатою!

Барон вхопив папір та сховав в кишеню.

— Вже я се поладнаю, мамо! — і всміхнув ся, облизуючись на згадку, скілько із сього йому остане.

— Але що тепер із тим бандитом зробимо, він же на гроші чекає?! — сказала бароніха журливо та злісно.

— Заждіть! — воркнув Альфонс із гнївом — може ще щось знайдемо. В остаточному разї самий піду до того гольтіпаки, покажу йому се з'обовязанє і скажу, що о гроші мушу постарати ся найперше!

— Навіть на письмі можемо з'обовязати ся до виплати сих 5,000 ґульденів!

— Бійте ся Бога, мамо — памятайте — нїчого на письмі!... остеріг Альфонс. — Тодї би доперва мали нас в руках!...

— Так і правда! У всякому разї мусимо йому се з'обовязанє показати!

Підчас коли Альфонс дальше роздивлявсь між паперами, бароніха Кльотильда сильно подражнена бігала по кімнатї й несупокійно споглядала на посуваючі ся вказівки годинника.

Нараз барон Альфонс крикнув з радости:

— Чи не говорив я, що чоловік лиш терпеливістю

до всього доходить? Ось, гляньте, мамо, чого я ще дошукав ся!

То сказавши, показав її велику і числами пописану коверту.

Бароніха вхопила її й побачила в середині вартісні папери.

— Остаточно, остаточно! Наш поратунок! — кликнула із радости.

Молодий барон похилив ся над бюрком й почав счислювати зібрані в коверті вартісні папери.

— Мамо! — врадував ся — є тут 8,000 ґульденів! Все ще для нас 3,000 остає! Се знаменито складаєть ся! — воркнув неначе до себе — бо той проклятий жидиско довше ждати не схоче! Сьогодня ще мушу заплатити.

Бароніха почула се, однак нічого не сказала. Мала стілько важнійших справ на голові!.. Глянула на годинник і сказала:

— Возьми тих 5,000 ґульденів й занеси їх тому чоловікови! Не знайду супокою, доки його не залагоджу!

Барон Альфонс вийшов, щоб поладнати припоручене матери, а бароніха вернула до своєї кімнати.

Колиб була знала, що слуга Іван, який порав ся якраз у сусідній кімнаті, підслухував цілу їхню розмову, не була би почувала себе так дуже певною.

Іван же з розмислом зволікав із роботою, щоб підслухати розмову матері із сином. Так він дізнав ся, що барон Альфонс знайшов зобовязаня ґрафа Солмсберґа, а також другі вартісні папери.

З гніву затиснув кулаки й вибіг із хати, щоб баронич не зловив його на горячому вчинку.

— Що за щастє, що вдалось мені підслухати ту розмову! — муркотів. — Тепер я певний, що се бароніха сама підготовила той напад, щоб тим чином позбути ся хорого чоловіка!

Сї же другі гольтіпаки мають инший рахунок — роздумував. — Коли барона дотепер ще не вбили, то лише тому, щоб баронисї ним грозити й гроші від ньої ссати!

Нараз стрілила йому в голову якась думка. Вхопив шапку та вибіг на вулицю.

Розглянув ся в'округ й на другому зараз вуглї вулиці заглянув якогось підозріло виглядаючого хлопчиська, що

дуже то уважно слїдив за ним.

Іван перейшов попри нього на позір зовсїм то байдужно, й скрутив на розї вулицї. Станув однак в певній віддалї, щоб побачити чи барон Альфонс дїйсно вручить йому гроші.

Не треба було довго чекати, бо в кілька хвиль пізнїйше побачив вже молодого барона, як скорим ходом наближав ся до того бандита.

Лиш декілька слів сказали до себе, після чого барон, хмарно глянувши на нього, подав пачку банкнотів, а хлопчище, злобно всміхнувшись, поклонив ся й відійшов.

Барон, сціпивши зуби й кулаки, стояв через декілька хвиль, потім же вернув назад домів.

Хлопчище звернувсь в ту сторону, де стояв Іван. Мав проходити зараз же попри нього. Старому серце живійше забилось.

— На кілька слів, друже!... — кликнув на хлопчиська. — Маю вам щось сказати!... Я знаю, що ви якраз відобрали від барона 5,000 гульденів тому, що загрозили його матері, що перед світом відкриєте її підлий вчинок й повідомите поліцію, що се вона заздалегідь приготовила той напад на старого барона.

Бандит поглянув на нього, широко втворивши очи, не будучи в силї зрозуміти, як він те все знати може.

— Так і є, мій друже! Я ще дещо більше знаю! — говорив Іван дальше. Баронова Герварт хотїла позбути ся свойого чоловіка тому, що бажала весь його маєток забрати в свої руки й тому наймила вас до сього нападу.

Барон Герварт є тепер у ваших руках, менї же ходить о се, щоб дещо про нього дізнати ся. Дам вам сейчас на руку 500 ґульденів, які зможете затримати виключно для себе, коли мене зараз заведете до нього й коли постараєте ся о се, щоб я міг із ним дещо поговорити!

Бандит бистро глянув на нього й підсміхнув ся, значить, зрозумів, о що тому ходить.

— Гм. Яб хотїв заробити тих 500 золотих, але — не йде! Немислимо завести вас до нашого обозу, так, щоб другі того не запримітили!

— Може в ночи? Скажіть менї де, а ставлю ся в та-

кому часї, як прикажете. На світї все можливе! — переконував старий слуга, якому лиш о се ходило, щоб із своїм паном побачитись.

Хлопець задумав ся й по хвилї відповів:

— Ще роздумаю над тим! Прийдїть завтра в опівніч на лїсничівку, там за стодолою буду вас вижидати. Побачу, чи зможу відважитись на се й тодї дам вам відповідь.

Старий Іван лиш з трудом був в силї здержати в собі радість і сказав, щиро стискаючи хлопцеви руку:

— Добре! Буду точно в означений час на лїсничівцї!

Потім розійшли ся.

Замісць вертати домів, старий Іван побіг, як лиш скоро ноги були в силї витримати, до Вайтлендового помешканя.

Застав молодого артиста в дома і той дуже щиро привитав ся із ним.

Вайтленд взяв Івана за руку й втягнув його до кімнати, а замкнувши на ключ двері, спитав придавленим голосом:

— Яку новину приносите менї, Іване? Бачу, що дрожите із зворушеня!

Старий слуга змучений впав на крісло й короткими словами переповів все, що зайшло рано.

Вайтленд пожадано хватав його слова, а коли Іван скінчив, зворушений приступив до нього й поклавши руку на рамени сказав:

— Знаменито, Іване! Я не думав, щоб вам так вдало ся! Се дійсно була знаменита гадка! І я думаю, що се може одинока дорога, щоб віднайти місце баронової вязницї!

О, мій Боже! — додав затискаючи кулаки — скілько то зла та жінка натворила! І не спічне, доки своєї цїли не діпне. Ми однак постараємо ся, щоб її в сьому перешкодити й перед часом її заміри відкрити!

Завтра в ночи напевно будьте коло лїсничівки, а сьогодня вже возьміть оті гроші із собою. Але не забудьте взяти з собою револьвера, бо тим бандитам не можна вірити. Зловлять в засїдку й гроші відберуть!

— Я самий вже також про се думав! — сказав Іван. —

Але не дам ся їм вивести в поле.

Шкода що із вами не можу піти! — жалівсь Вайтленд. — На жаль, завтра маю представленє й до пізна буду занятий в цирку. Коли однак зможу, то приїду за вами, щоб в разї потреби бути поблизько!

Незадовго потім попращав ся Іван й вернув до баронової палати.

Ще й порога не переступив, як проти нього вибіг другий слуга й кликнув:

— Де ти був, Іване? Пані баронова вже питала за тобою й дуже лютилась що тебе не було в дома!

— Добре, добре! — воркнув Іван й байдужно спрямив ся до кімнат баронихи.

— Нарешті приходиш! — привитала його бароніха — се щось страшного із тобою! Зовсім не клопочеш ся своїми обовязками й поводиш ся так, начеб був зовсім свобідним, незалежним чоловіком!...

— А щож думаєте, пані? — сказав старий слуга, випрямившись з повагою — я не слуга ваш а пана барона!

Бароніха скричала скаженілим голосом й ненависно глянула на старого слугу.

— Ти служив баронови! — сказала з натиском — не забувай однак, що тепер служиш у мене й мене маєш слухати! Я же не зношу людий, що так занедбують ся в роботї і тому звільняю тебе із служби. Ще сьогодня можеш забрати ся із моєї хати!

— Якраз о се хотів я вас просити! — відповів старий слуга зневажливо — я служив старому панови баронови вірно й чесно; не можу однак довше оставати в домі де такі річи витворюють ся — річи, що обурюють кождого порядного чоловіка!

— Що ти тут плетеш? — кликнула бароніха із гнївом.

— Лиш правду говорю, пані! Тут я вже довше від вас переживаю, знаю пана барона від першої молодости і знаю, скілько вони через вас витерпіли!...

— Що се за безличність! — зверещала бароніха, не будучи в силї здержувати себе довше — геть менї із відси! Забирай ся сейчас!

— О, йду вже самий, пані! Не потребуєте менї тим грозити! Ще лиш одно хочу вам сказати: Я бачив більше

як ви, пані, припускаєте й незабаром прийде хвиля коли все вийде на яв і підлі ваші змаганя стануть всім звісні.

Ще є справедливий Бог на небі, що все бачить і не позволить, щоб ви зібрали овочі ваших підлих вчинків!

Тепер іду шукати свойого бідного пана а коли знайду його, пані, тоді світ цілий дізнаєть ся, які то страшні річи тут витворювались!

Старий слуга стояв перед ньою поважно випрямлений й сміло глядів її в очи.

Блїда із гніву та скаженїла зі злости, підняла до нього затиснені кулаки.

— Геть із відси! — кликнула — бо инакше...

Але старий Іван був вже коло дверий.

— Прошу так не дратувати ся, пані баронова! — глумив ся. — А сей час ви добре попамятаєте собі!

Се сказавши вийшов й двері запер за собою.

Близька обезтямленя та зарозуміла жінка впала на крісло й закрила лице руками.

— Й се ще! — подумала. — Простий слуга відважив ся такими обидливими словами її в лице кинути. І що міг він знати — що означали ті загадочні слова?!...

Знова скоро підняла ся. Невисказана трівога наповнила її серце.

Опісля побігла до синової кімнати, щоб йому розказати, що зайшло — однак там не застала його.

Вернула до своєї кімнати й розярена ходила, воркаючи щось незрозуміло під носом. Колїна погинались під ньою, а якийсь внутрішний голос наче говорив до ньої:

— Хто знає, чи діпнеш своєї мети! Може старий не помилив ся, коли говорив, що всї твої стараня пропадуть без ніякого хісна!

— Ні, ні! так бути не може! — вистогнала, заломивши руки — цілі лїта свойого житя я посвятила на се, а так близько своєї мети малаб я уступити?!...

Зареготала ся із глумом та відважно підняла голову в гору.

— Ха, ха, ха. Нехай лиш прийдуть! — стиха говорила. — Хто-ж мені докаже провину? Чи може старий, здитинїлий наймит? Ба! Постараю ся вже о се, щоб ніхто йому не повірив й зовсім не бою ся відкритя!

РОЗДІЛ LXXII.

ТЯЖКЕ ПІДОЗРІНЄ.

Ще кілька хвилин остав Вінтер непорушно враз із Стеттеном коло тіла вбитої, опісля ж взяв нещасного батька під рамя й сказав:

— Треба буде занести тіло домів!

Стеттен глянув на нього очима божевільного й відворкнув декілька незрозумілих слів.

— Піду й приведу декого на поміч! — сказав Вінтер після хвилї надуми.

Стеттен кивнув головою й воркнув:

— То йдіть! Я тут остану при дитинї!

Мов стріла гнав Вінтер до Стеттенової палати, роздумуючи по дорозї:

— Чому то Лївія не прийшла на умовлене місце? Що малиб означати ті страшні Аделині слова? Як могла вона Лївію посуджувати о такий страшний злочин?

Перед очима його душі виринуло лагідне личко Лївії, а внутрішний якийсь голос шепотів до нього:

— Нї, се неправда! Лївія не могла допуститись до такого злочину!

Гнав скоро дальше і вбіг прямо до кімнати Лївії.

Коли втворив двері, проти нього підбігла Лукія та аж крикнула:

— Ради Бога, пане Вінтер, що стало ся? Де Лївія? Чому ви самі вернули?

Прямо без віддиху молодий чоловік повалив ся на крісло та замраченим поглядом видивив ся на подругу своєї любої.

— Де Лївія? — зойкнув в розсїяню. — Мій Боже, хибаж її нема в дома?

— Чиж би ви не стрінули ся із ньою, пане Вінтер? Ще перед двома годинами вийшла із хати, щоб стрінути вас у лїсї коло млина!

— Що малоб се означати? — кликнув зажурений Вінтер й почав майже бігати по кімнаті.

Заспокоївшись троха, розповів Лукії, що надармо вижидав її коло млина, аж вкінці пішов її на зустріч.

Коли же розповів Лукії про страшну сцену в парку вона скрикнула й вхопила ся поруча крісла, щоб не впасти.

— О, мій Боже, що за нещастє! — зойкнула, збілївши зі страху. — Колиб лиш я знала, де Лївія...

Вінтер наближив ся до ньої й шепотом спитав:

— Чи знаєте, пані, що Аделя, вмираючи, сказала? Вона розповіла мені, що Лївія мала із ньою суперечку та грозила її смертю — й погрозу сю здійснила стріляючи Аделю!

Лукія жахнула ся.

— Ні, се неможливе, се брехня! — скричала. — Нехай Бог в годину смерти простить її ту підлоту. Лївія сього ніколи не зробила! Лївія лиш один раз зійшла була на долину, щоб з Аделею...

Не договорила, бо прийшло її на думку, що Лївія чейже таки мусіла розмавляти із Аделею, коли позичала її книжку до читаня.

— Що я чую, панно Лукіє! — кликнув Вінтер, вхопивши її за руку. — Так дійсно Лївія була з Аделею? О, мій Боже, в голові мені перевертаєть ся. Як же я маю се розуміти?

— Прошу мені вірити, пане Вінтер, що Лївія сього не зробила! — кликнула Аделя, заломивши руки в розпуці. — Звідки вона моглаб мати збрую? О, ні! Се неможливе! Хто знає Лївію і знає яка вона благородна, той ніколи не зможе посудити її о такий злочин!

Вінтер сердечно стиснув її руку за сї слова.

— Дякую вам, пані, за довірє до ньої. І я також сильно увірений, що Лївія невинна! Я свято в се вірю і Бог один тільки може знати, через що Аделя посудила Лївію о такий страшний злочин!

Сльози спливали по личку Лукії. Заспокоївшись, скоро вибігла, щоб вислати слугів із ношами по тіло убитої.

Незабавки вибіг також Вінтер. Немав терпеливости ждати й пігнав шукати Лївії.

Підчас коли вганяв по парку, кличучи Лївію по іме-

ни, слуги принесли тіло дідичевої дочки.

Непевним ходом йшов нещасний батько побіч ношів, голову спустивши в долину. Кілька разів слуги звертали ся до нього із запитами, але він дивив ся на них начеб не був при собі. Розпука йому думку мішала.

Лиш з трудом вдало ся відорвати нещасного від тіла помершої, а коли вже її положили на ноші, він йшов мовчки побіч них аж до палати.

Лукія стояла у проході, коли вношено тіло помершої. На личку у ньої відбив ся жах, а коли ще глянула на нещасного батька, закрила лице руками й заридала в голос.

Колиж тіло помершої внесли до її кімнати, бідний батько знова розжалів ся. Він кинув ся на закостеніле тіло дочки, благав її, щоб його не оставляла й бовтав якісь незрозумілі слова, що зібраних немало зажурило.

— Всемогучий Боже, він хиба розуму позбув ся через те нещасте! — шепотіли між собою.

Нараз зірвав ся Стеттен й звернувшись до своїх слуг приказав:

— Йдіть скоро шукати Лівії, а відтак покличте поліцію!

Послугачі глянули на свойого пана остовпілими очима. Що-ж малоб се означати? По що тут кликати поліцію?

Але Стеттен рішучо приказав се зробити й дав знак, що хоче самий остати.

Присутна при тому Лукія, після відходу слуг, приступила до Стеттена.

— Пане Стеттен — заклинаю вас, не робіть бідної дівчини нещасливою, бо я ручу за се, що вона не є причиною того убійства!

Дідич звернув на хвилю остовпілий свій погляд на Лукію, але за хвилю вже очи його блиснули зловіщо й він нічого не кажучи вказав тільки рукою на двері.

Сили майже опускали Лукію й вона непевним ходом ледво долізла до своєї кімнати й там аж заридала із розпуки.

Тимчасом Вінтер майже без тямки вганяв скрізь по парку, надармо шукаючи Лівії.

Коли-ж се все прояснить ся й невинність Лівії пока-

жеть ся? О, коби я зміг її відшукати! — зойкнув — тоді-б все вийшло на яв та я-б також свобіднійше відітхнув після того страшного несупокою.

Нараз почув із віддаля наближаючі ся голоси, а коли пішов в тамту сторону, побачив шукаючих за Лівією слуг.

— Чи шукаєте за панною Лівією? — спитав беззвучним голосом.

Слуги тільки мовчки притакнули головами та з жалем гляділи на його бліде лице.

Він тепер враз із ними шукав при світлї смолоскипа — не пропустили ні одного закутка.

Після цілогодинного безхосенного шуканя вернули нарештї домів, не знайшовши ні найменшого слїду за ньою.

Вінтер також вернув а стрінувши Лукію на сходах аж зойкнув в розпуцї.

— О, Боже мій! — кликнув. — Не знайшов я Лівії! Мусїло її стрінути якесь нещастє, инакше чейже була-б вернула домів!

Вінтер, спочивши троха в Лукіїній кімнатї, знова вибіг. Був так несупокійний, що не міг втримати ся в кімнатї.

Що за страшна ніч була се для Лукії. Цїлими годинами стояла при вікнї й вичікувала Лівії, все ще надіючи ся її повороту.

Яку страшну ніч перебув також Стеттен при мертвому тїлї своєї дочки!... Наче божевільний бігав по кімнатї!

— О, Боже! — шепотїв в розпуцї. — Чому я дав ся намовити до страшного чину? Мене мучило якесь прочутє — було менї так тяжко на серцю!...

Станув перед мертвим тїлом своєї дочки і вдивляв ся в її бліде лице.

— Попалась в яму, що під другою копала, моя бідна дитино! — шепотїв зворушений. — О, Боже, чому-ж ту провину не взяв я на себе? Що-ж тепер буде? Надімною тяжить прокляте — не знайду тепер нїгде супокою!

О, Аделю! Чи-ж то так мусїло стати ся?!...

І впавши побіч ньої на колїна, почав гірко ридати.

Хвилями жаль його пригнїтав і тодї хотїв признати ся до вини — але зараз же трівога перед заслуженою ка-

рою паралїжувала силу його волї і хоч обнимала його трівога на думку про житє в почутю власної провини то однак ще більше страхала його вязниця.

Була се для нього страшна ніч, і хоч хвилями попадав в одубінє, яке давало йому спромогу забувати про все, то однак один погляд на помершу приводив йому до свідомости все, що зайшло!

Коли остаточно в кімнатї почало шаріти, голова опала тяжко на його грудь.

— Нї, я не можу признати ся до того! — воркнув самий до себе. — Буду дальше волочити своє нужденне житє — але не хочу сидїти на лаві оскаржених!

Десь кого полудня явило ся кількох судових урядників.

Стеттен задрожав.

Значить, вже вістка про се вбійство розійшла ся широко й поліція прибула, щоб почати доходженя!

Рішенє було ще у його руках! Одно тільки словечко сказати може, а все підозрінє впаде на бідну, невинну дївчину а від нього відверне всяку небезпеку!

На думку прийшло йому, щоб признати ся до вини, але страх перед карою та ганьбою таки був сильнїйший й знова побідив.

Затиснув зуби й увійшов до кімнати, де ждали на нього урядники.

Вшанували його нїмий біль, й нерадо поставили декілька питань прибитому горем батькови, якому через ніч вся голова із журби посивіла.

Спустивши голову Стеттен розповів, що попереднього вечера добачив у своєї дочки сильне зворушенє й бачив, як зійшла до парку. Вийшов за нею, але було вже за пізно! Бо коли дійшов до того страшного місця, застав її вже вмираючою!...

Урядники вислухали його мовчки, а коли Стеттен скінчив, запитали його кого підозріває о сей злочин.

Через хвилю старець не міг рішитись. Відтак випрямив ся й промовив придавленим голосом:

— Вмираюча зізнала передімною, що її вбила Лївія, дочка мойого брата!

З уст урядників вихопив ся легкий виклик. Здивовано глянули на дїдича.

— Братанка ваша, Лївія, мала-б допуститись такого страшного вчинку?!

Запитаний через кілька хвиль не міг прийти до слова.

— Поспитайте, панове, про се пана Вінтера! — сказав нарешті рішучо із зловіщим вогнем в очах. — Прийшов саме в час, щоб почути зізнанє моєї вмираючої дочки. Я також можу сказати тільки се, що почув від вмираючої, бо в часї того страшного вчинку я не був при нїй!

Зморений болем закрив лице тремтячими руками, а урядники, шануючи його біль, на разї не питали про нїщо друге.

Висказавши свій жаль з причини такого нещастя, опустили палату, щоб зараз взяти ся до пошукувань за пропавшою Лївією.

Після їх відходу Стеттен почув певну полекшу.

— Се була щаслива думка! — сказав шепотом до себе. — Хто менї докаже, що се я нещасний се зробив? Але однак де Лївія може бути? Не вмію собі того пояснити, чому вона так без слїду пропала.

Бігав по кімнатї, немов чортом опутаний, нарештї сїв й задумав ся.

Обняв його страшний сум, а пересвідченє, що се він самий має на сумлїню житє своєї дитини, доводило його до божевіля.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Де однак була Лївія?

Ми оставили її в той час, коли ґрафиня приступила до ньої й спитала про Лївію Стеттен.

Коли ґрафиня дізнала ся, що вона якраз із Лївією розмавляє, зраділа дуже і сильно зворушена тою несподїванкою подала її руку й сердечно промовила:

— Слава Богу, що допоміг менї стрінутись із вами! Хто знає, чи инакше вдалоб ся менї поговорити із вами, панї.

Лївія здивована глянула в блїде лице чужої жінки. Чого вона могла бажати від ньої?

— Чи можу із вами, панї, хоч хвилю поговорити на самотї? Маю для вас дуже важну новину, не хотїлаб я однак, щоб нас хто підслухав!

Лївія затремтіла. Подумала про Вінтера, що мав її вижидати коло млина, не мала отже богато вільного часу для незнакомої, коли хотіла бути точною.

— Говоріть, пані! — промовила. — Тут нас ніхто не почує!

Ґрафиня взяла знова дівчину за руку й сказала, тяжко віддихаючи:

— Приходжу якраз від нещасного, зломаного чоловіка, що лежить тяжко хорий та опущений, та тужить за одиноким єством, що ще остало йому на світі — за своєю дитиною!

Вже довше я не могла глядіти на його терпіня й рішила піти до тої, котру його серце прагне бачити, щоб їй те все розказати!

Лївія не зрозуміла о що ходить.

Хто була та бліда жінка? Чи не була се яка божевільна?

Стрівожена дівчина затремтіла на ту гадку.

Добачила се ґрафиня й прикро їй зробилось.

— Бачу, що ви мене, пані, не розумієте! — сказала. Бачу, що не знаєте, про кого се говорю! А, чи вам, панно Лївіє, давно вже не сказали про се, що ваш батько помер?

Дівчина мимоволї здрігнулась.

Не знаю нїщо близшого про се. Правдоподібно вмер за океаном!

— Се неправда, панно Лївіє! Батько ваш жиє...

Лївія скрикнувши в голос вхопила чужу жінку за руку.

— Ради Бога, що говорите? — скричала. — Батько мій жиє? О, скажіть менї, пані, що знаєте про мойого батька?

Ґрафиня стиснула за руку зворушену дівчину й відповіла, вдивившись поважно в її очи:

— Прийшла я саме до вас із вісткою від нещасного вашого батька. Вернув до вітчини після довголїтньої неприсутности хорий та винужденїлий й нема живої душі, перед якою мігби звірити ся! Не має навіть відваги відшукати своєї власної дитини!

Я не була в силї знести довше тих терпінь! — говорила ґрафиня дальше. — Я знала, що ви, пані, перебува-

єте недалеко й тому я прийшла, щоб вас про все те повідомити!

Лївія тремтіла всім тілом й почала сильно ридати. З початку не могла здобути ся ні на одно слово, бо нагла вістка про батька, якого вважала вже помершим, несподівано, наче грім, впала на неї!

— Так мій бідний батенько хорий? — вистогнала нарешті. — Він так близько коло мене, а я про се не знала? О, мій Боже! Хочу бігти до нього й доглядати його! Ведіть мене, пані, я одинока людина в світі, що йому найблизша й моїм обовязком є дати йому поміч.

— Слава Богу, що мене надія не завела! — сказала ґрафиня із зворушенєм. — Ходім чимскорше, моє дитя! Він там бідний пропадає із болю та туги за своєю Лївією!

Взяла її за руку й потягнула в ліс, тою самою дорогою, що сюди прийшла.

Лївію ся вістка так порушила, що в першу хвилю забула навіть і про Вінтера. Тепер доперва прийшло її на думку, що він десь там коло млина надармо її вижидає.

— Завтра, коли верну, то виправдаюсь перед ним! — потішала себе в думці. — Коли дізнаєть ся про все, не буде гнівати ся на мене!

Нарешті перебувши здоровий шмат землї, дійшли до руїн, де бідний Стеттен скривав ся перед світом.

Коли входили до підземного льоху, почули стогнаня хорого. Лївія мимохіть відступила взад. Притиснула рукою грімко ковтаюче серце й грубі сльози покопили ся по її личку.

Несміло поглянула в кут, але було тут так темно, що чертів лиця не була в силї пізнати.

— Приступіть, пані, близше! — сказала ґрафиня. — Так він вас не бачить!

Те кажучи приступила також до хорого, що несупокійно кидав ся на леговиску.

— Моя бідна, нещасна дитино! О, коли-б я тільки перед своїм нелюдяним братом міг тебе охоронити! — стогнав і ридав так тяжко, що молода дївчина зі страху аж об стїну мусїла оперти ся, щоб не впасти на долівку.

— Лївіє, Лївіє, батько твій тебе пізнав! — вистогнав нарешті слабим голосом. — Ти находиш ся в руках страшного чоловіка, що навіть власного брата зрадив та ошу-

кав! А я, на жаль, не маю навіть сили охоронити тебе перед ним. Всемогучий Боже, не допусти, щоб моє єдине дитя було покривджене!

Відвернув ся до стіни й лежав так час якийсь немов без тямки.

Ґрафиня приступила тепер до тремтячої, смертельно блідої дівчини й промовила мягким голосом:

— Бідна дитино! Бачу, що тяжко терпите, дивлячись на свойого батька! Жаль мені, що його таким мусите бачити! Пізнійше розповім вам, що він в житю перебув, а тоді доперва пійнете, чому він мусів держати ся подальше від своєї дитини та вітчини!

Лівія підбігла до батькового леговиска і впала перед ним на коліна.

— Батечку, мій бідний, нещасливий батечку — скілько мусіли витерпіти!... — ридала — але се вже скінчилось! Тепер вже я коло вас — ваша доня — Лівія! Ніколи вже вас більше не оставлю, батечку!

Хорий стрепенувсь і широко втворив очи. Звернув своє лице до дівчини й своїм поглядом повис на блідому, але гарному її личку.

— Милосерний Боже, чи се не сон? — вистогнав. — Чи мої очи не манять мене? Чи се ти справді моя дитино? Самий Бог хиба тебе сюди прислав! О, якже-ж маю дякувати Йому за ту ласку?

І горячі сльози покотили ся по зівялих лицях. Повний туги витягнув руки й дитину свою притиснув до серця

Була се зворушаюча хвиля.

Ґрафиня відсунулась в глубину та вдоволена споглядала на своє діло. Почувала ся щасливою, що була в силі помогти тому бідному чоловікови!

А рівночасно почувала жаль з причини своєї недолі. Як щасливим був Стеттен, що міг дитя своє до серця притиснути, підчас коли вона не знала навіть де її син перебуває!

Лівія увільнила ся із рук свойого батька й погладжуючи його по лици, шепотіла чутливо:

— Не журіть ся, батечку! Я вас вже ніколи більше не опущу!

Нараз змінили ся черти лиця нещасного чоловіка, а з

очий його пробивав ся невисказаний біль.

— Ні! — сказав рішучо. — Тобі не вільно остати зі мною, бо світ не повинен знати, що батько твій жиє ще! Зрештою не хочу, щоб ти терпіла коло мене — хочу мати бодай ту потіху, що моє дитя щасливе!

— Якже-ж я можу бути щасливою, батечку, коли знаю, що ви в нужді пропадаєте! — з жалем сказала Лівія. — О, коли-б ви могли знати, як дотепер я тужила за родинною любовю!... Пощо мені майно, що ви, батечку, оставили, коли за нього не можна купити батьківської любови? Коли-б ви знали, як нужденно провела я свої діточі літа!...

— О, Боже, Боже! — жалівсь нещасний батько. — Чому то моє дитя мусить бути сиротою ще за мойого житя?

— Що-б я не дала за се, батечку — говорила Лівія — коли-б я змогла при вас остати!

Я-б радо зносила біду й недостаток, коли-б бодай знала, що маю при собі батьківське серце, що мене правдиво кохає! А в домі стрия я була бідною, бо знала, що мене там тільки задля гроший перетримували! Серце моє тужило за любовю й привязанем!

— Не говори дальше, моя дитино — перебив її Стеттен — бо слова твої роздирають мені серце. Вірю, що я-б був ліпше зробив ,коли-б був мав тебе при собі!

Голова опала йому на грудь і сльози потекли по худих лицях та сивій бороді.

Лівія знова миленько обняла його за шию.

— Пощо нам світ та люди, коли ми одно одного віднайшли! Возьміть мене із собою куди хочете; радо піду з вами хоч би куди!

Нараз злегка затремтіла. Перед очима її душі станув Вінтер.

Чи не була вже його судженою? Чи не належала вже до нього?

Глянула знова на бідного, зломаного батька й відчула, що супроти нього всякі другі обовязки мусять уступити.

Рука хорого спочала з теплим чутєм на її голові, підчас коли його очи з любовю вдивляли ся в її личко.

— Якже ти подібна до матері, Лівіє! Коли дивлюсь

на тебе, пригадують ся мені щасливі часи а рівночасно бачу, скілько то я стратив!

Але се вже минуло! — шепотів з жалем. — Коби хоч ти була щасливійшою від своєї матері!

Лівія стрепенулась, почувши ті слова! Пригадала собі Аделині слова повні глуму, коли про її матір згадувала й тепер її серце стиснулось із співчутя до бідного батька Ще сердечнійше притулилась до нього й тихесенько шепотіла.

— Виздоровієте тепер, батечку! Буду вас доглядати й постараю ся, щоб ви були щасливим!

Уста його затремтіли із болю. Голова опала з поворотом й він почував себе так дуже змученим тими зворушенями, що аж очи мусів примкнути.

Лівія тримала його руку у своїх долонях й ока із нього не спускала.

Час якийсь була цілковита тишина. Ніщо не було чути, крім рівномірного віддиху хорого, котрому Бог сьогодня таку потіху зіслав!

Нараз графиня потягнула її за собою в глуб льоху і сказала:

— Дорога дитино! Прошу, сядьте коло мене а розповім вам про житє-бутє вашого батечка, бо се може придасть ся вам, щоб не-одно зрозуміти!

І взявши Лівію за руку, поглянула із співчутєм на її бліде личко і почала розповідати про все, що її бідний батько перебув.

Лівія прислухувалась тому з запертим віддихом а з грудий її час від часу улітав виклик болю.

Коли при кінці ґрафиня розповіла її про ту нещасну сцену, коли то Стеттен, засліплений заздрістю, допустив ся страшного вчинку, Лівія закрила собі лице руками й в голос заридала.

Ґрафиня дала її час виплакати ся, а опісля же розповіла ще як її батько втік за границю та про його самітне, звихнене житє в чужині!

Коли скінчила, в підземельному льоху запанувала смертельна тишина.

Лівія все ще сиділа непорушно, немов задубіла й лиш дрощі, що її тілом потрясали, зраджували скілько вона мусіла витерпіти.

Нарешті звернула до ґрафині своє бліде лице.

— Боже, мій Боже, яка то страшна доля моїх родичів! Я того ще навіть зрозуміти не можу! Те все видаєть ся мені ще наче страшний сон! Бідний мій батечко! Колиб я лиш була могла се прочути, булаб давно прийшла до нього, щоб в терпіню потішити!

Ґрафиня із сльозами в очах взяла її за руку.

— Я так і думала, що ви станете по стороні батька! — шепотіла зворушена. — Не знаєте ви однак чого то ще ваш бідний батечко зазнав тут у вітчині!

Тепер ще розказала її про стрічу Стеттена із братом та про те, як він його випер ся та вязницею загрозив.

Лівія аж підскочила почувши про се.

— Мій Боже, се страшне! Він відпер ся його й загрозив увязненем? Чи нема людського серця у нього у грудях? Тепер доперва розумію чого то батько так журив ся мною!

Сиділи так ще довго, заняті поважною розмовою, а очи Лівії здавали ся тепер бачити зовсім инший світ перед собою. Через ту ніч вона дозріла й пізнала житє і людий, що дотепер були для ньої зовсім чужими!

Пізнійше знова притулила ся до хорого батька та з любовю взяла його за руку.

Почувала ся дуже щасливою, бо не була вже сиротою, бо батька свойого вже віднайшла!

Пройшла ніч, почало свитати. Коли ранком пробудив ся Стеттен, покріплений сном, й побачив Лівію при собі, випогодило ся його змарніле лице.

— Так, се таки не був сон! — шепотів, притягаючи дівчину до себе. — Ти справді коло мене, моє дитя дороге! Нехай тебе Бог поблагословить! Ти навіть зрозуміти того не можеш яким щасливим почуваю себе тепер!

Лівія оперла свою голову на його грудь й обняло її тепер почутє любого супокою, якого ще ніколи перед тим не зазнала!

Коли се якось Лівія сказала, що вже знає про його житє, Стеттен засуятив ся й обкинув її трівожним поглядом.

— І ти не тремтиш і не втікаєш від мене, Лівіє? Не цураєш ся мене, не гидуєш так упідленим, нужденним чоловіком, як я? Чи не вважаєш мене убійником?

— О, ні! — зойкнула із болю. — Адже ж ви моїм батьком, та ще таким нещасливим! Колиб ви навіть і согрішили, то провину свою ви вже давно відпокутували й ваша дитина судією для вас не буде! Я знаю тепер лиш один свій обовязок а се: житє ваше розвеселити!

Притиснув свою дитину до серця, а любий спокій та радість, що відбили ся на його лици, виразно висказували щастє, яке відчував.

Нагло Лукія стрепенулась й скоро випрямилась.

— Яб хотіла ще хоч раз вернути, батечку й сказати Лукії, щоб не журила ся моєю неприсутністю — сказала.

Запаленіла при тому, коли подумала про Вінтера, що з її причини певно мусів перебути неспокійну ніч.

Як же він враз з її подругою мусіли шукати за ньою!

— Мушу вернути, батечку, щоб їм розказати, де я перебула сю нічку, щоб не журили ся мною! — знова сказала, погладжуючи чутливо батька по лици. — А потім верну й розважимо нашу будучність!

Хорий підняв ся несупокійно й пристрасно обняв Лівію.

— О, мій Боже! — зойкнув в розпуці. — Маю таке зле прочутє, немов би тобі там грозила яка небезпека! Нехай тебе Бог має у своїй опіці, дитя моє! Тиж є моїм одиноким скарбом на світі і колиб тобі мало що злого стати ся, то яб довше не міг знести житя...

Лівія не дала йому докінчити. Знова обняла його й чутливо глянула йому в очи.

— Щож мені може стати ся, батечку! Незабавки знова буду коло вас й зачнемо нове житє. Піду з вами куди самі захочете й вигладжу на вашому чолі зморщки давної журби!

Стеттен глянув на неї із виразом несупокою.

— Чи не буде тобі жаль оставляти сї сторони, Лівіє? Чи не маєш тут нікого, що серце прикував би до себе?

Лівія тяжко зітхнула. Було її незвичайно прикро відповісти батькови на се питанє.

Глянула на нього замраченим поглядом.

— Коли верну, батечку, то про все дізнаєтесь! Не мати му перед вами ніякої тайни!

Поцілувала його, стиснула руку ґрафині й по сходах вибігла на гору.

— Лївіє! — крикнув нещасний батько її на вздогін і витягнув за ньою руки.

Незабаром верну, батечку! — сказала відвернувшись.

Не бачила вже однак розпуки нещасного старця. Скоро бігла до палати й перебравшись через чималий парк, стрінула в сінях старого слугу.

Побачивши її, старий крикнув зі страху й відвернувшись втік в другий конець сіний.

Лївія здвигнула раменами, не розуміючи що малоб се означати.

Коли се втворили ся двері й до сіний увійшла Лукія. Коли її погляд стрінув наближаючу ся подругу, вона крикнула в голос й станула, наче вкопана.

— Що стало ся? Що має се означати, Лукіє? — зойкнула перестрашена Лївія. — Чого так страшно дивиш ся на мене?

— Лївіє! О, Боже, Боже!

Більше сказати Лукія не була в силї. Тяжко заридала й обнявши свою подругу, міцно притиснула її до свойого серця.

Нараз затремтїла й вирвала ся із її обнять, бо почула чийсь хід на сходах.

Лївія розсїяно глянула на прибулих й перелякала ся їх.

— Що ж се? Полїція? Чого вони тут шукають?

Але поки ще могла дістати відповідь на се, приступив до ньої один із них й промовив рішучим голосом:

— Чи се ви панна Лївія Стеттен?

Дївчина механїчно притакнула головою.

— Прошу йти за нами! — сказав холодно урядник. — Арештую вас в імени права!

РОЗДІЛ LXXIII.

СТАРІ ЗНАКОМІ.

Від тоді, як Аста відкрила, що під грузовинем пивниці нема тіла ґрафині Солмсберґ, пропав зовсім спокій із ґрафської палати.

Прекрасна та жінка все була сумною та нахмареною — ніколи не сміяла ся, ні не жартувала.

Ґраф сильно терпів з тої причини, бо виразно давала йому пізнати, що стратила довіре до нього та жалує тепер, що стала його жінкою.

Чим більше чутливим та уступчивим ставав для ньої, тим більше ставала холодною для нього та відпихаючою. Були навіть такі дні, що вона не виходила із своєї кімнати й зовсім не показувала ся йому перед очи.

Надармо старав ся ґраф здобути собі страчену ласку. Спроваджував для ньої найдорозші убори та всякі дорогоцінности — але не вдало ся йому тим всім її розвеселити. Всі ті дорогоцінности вона байдужо відсувала на бік.

Аста думала про будучність, яку бажала собі забезпечити. Знала, що може навіть не має права називати себе ґрафинею Солмсберґ, бож правдива жінка ґрафа могла кождої хвилї вернути й упімнути ся о свої права а вона — Аста, буде мусіла уступити із місця, яке тільки ще недавно заняла.

Щож тоді моглоб стати ся із ньою? Чи-ж мала знова волочити ся по світї без хати та без пристановиска?

Сама думка про таку можливість доводила її до розпуки.

Остаточно не залежало її дуже богато на тому, щоб звати ся ґрафинею Солмсберґ — вона бажала тільки матеріяльної забезпеки, а ґраф мав в тому її допомогти.

Приготовила вже навіть плян й рішилась його виконати.

Одної днини, коли ґраф старав ся її розвеселити, Аста приступила до вікна й притиснула чоло до холодного шкла.

— Що тобі є, Асто? Чи може хора? — спитав ґраф неспокійно.

— Зовсім не спала минувшої ночі — відповіла — тільки що примкнула я очи, як видало ся мені, що коло мене стоїть тінь ґрафині Евгенії та що мене із сього замку проганяє, заявляючи, що не маю права тут перебувати.

Ґраф поблід і в почутю провини спустив очи до землї.

— Ось бачиш, Еґоне, подібні думки не дають менї супокою і безнастанно мене мучать — знова сказала. — Що ж буде, коли ґрафиня Евгенія дійсно колись поверне і скаже менї забиратись із відси?

— До того не сміє прийти! — обрушив ся ґраф.

Але Аста перебила йому дальшу мову зневажливим рухом руки.

— Чи хиба вона не має права до сього місця? — сказала Аста. — Чи ж не є вона правою жінкою твоєю?

Ґраф зітхнув тяжко й лице своє закрив долонями. Слова Асти діткнули його глубоко, бо і його також мучила думка про поворот Евгенії.

Адже-ж вона мала всяке право потягнути його до відвічальности!

— Так скажиж менї, що маю зробити, Асто?— — спитав по хвилї, благаючо вдивившись в її очи і стараючись притягнути її до себе.

Та вона вивинулась йому із рук й нерадо здвигнула раменами.

— Щож ти для мене думаєш зробити? — спитала рішучо. — Нічим хиба не зможеж направити того, що завинив супроти мене, беручи мене за жінку. Ти ж тодї чейже не мав ніякої певности, що до смерти ґрафинї Евгенії!

Тяжко подумати, що мене колись зможуть вигнати із відси, наче жебрачку яку, за те, що найкращі літа свої я тобі посвятила!

— Алеж, Асто — вспокоював її — до такого ніколи не прийде! Твою будучність я добре забезпечу! Скажи, що хочеш, щоб я зробив для тебе? Се вважаю за свій обовязок!

Аста підняла очи та сказала спокійно:

— Я вже давно хотіла із тобою поговорити, Еґоне, бо се дійсно є твоїм обовязком забезпечити мене. Отже можеш се найліпше зробити в той спосіб, що на письмі мені запевниш половину свойого майна на випадок колиб твоя жінка Евгенія повернула!

Ґраф хитнув ся із легким окликом.

— Половину — мойого — майна?! — вибовтав нарешті. — Ні, Асто, того від мене не можеш вимагати!

Астині очи блиснули гнївом.

— Ні? Чи здаєть ся тобі, що се за много? — кривила ся. — Сього від тебе я не надіяла ся! Я думала, що для тебе ніяка жертва не буде за тяжка, коли о мою будучність ходити ме! Але завелась я страшно на тобі, бо більше на любов та на щедрість твою я числила!

Ґраф пригриз уста. Почував ся завстидженим, а з другої сторони, жертва, якої від нього жадала, була так великою, що її в ніякий спосіб не міг сповнити.

— Скажім — третина! — промовив по хвилї, дивлячись прямо в її очи.

Аста зареготала ся із глумом.

— Торгуєш ся зі мною так, начеб ми який інтерес доводили до кінця! — сказала. — Я думала, що ти хоч на стільки будеш аристократом, що мене бодай відповідно винагородиш за мій нещасний вибір!

Підняла ся із крісла й обкинула його пронизуючим поглядом.

— Не буду намагати ся! — додала із глумом. — Ще настільки шаную себе, що не буду тебе просити о те, що мені правно належить ся від тебе! А тепер, мій пане, зрозумійте, що ні одної хвилї довше не остану під вашою гостинною кришею!

І звернула ся до виходу із виразом обидженої царівни, але Солмсберґ забіг їй дорогу. Не бажав її стратити!

Може вдасть ся ще із ньою дійти до порозуміня! — подумав.

— Не будь же така напрасна, Асто! Вислухай мене! — почав. — Твої домаганя за великі, сама мусиш се признати! Пригадай собі скілько то я стратив хоч би лише через твойого батька!

Замовк, бо стрінув ся із грізним її поглядом.

— Я не думала, щоб ти був так нерозважним й сим дорікав мені тепер! — крикнула із гнівом. — Роби, як хочеш, до нічого не буду тебе силувати! Коли моєї будучности не хочеш забезпечити, то й так добре! Я ще досить молода й инше становище здобути ще можу!

Відвернула ся рішучим рухом й оставила кімнату, поки ще він зміг її в тому перешкодити.

Ґраф, стогнучи, впав на крісло й лице закрив руками. По короткому часі однак знова зірвав ся на рівні ноги.

— Ні, я не пущу її! Не зможу остати без ньої! — кликнув. — Буду мусів ще сю жертву понести задля ньої.

Хоче мати половину! — роздумував. — Се страшне, бож з доходів другої половини не зможу жити дальше так, як дотепер!

Щож однак зробити?! — муркотів в розпуці. — Вона має право жадати того від мене. Колиб була моєю правною жінкою, дістала би по моїй смерти ціле моє майно!...

Мусів тяжку боротьбу звести з собою, поки рішив ся пристати на домаганє Асти.

Побіг тепер скоро до її кімнати, де застав її вже при пакованю куфрів, при чому покоївка помагала. Побачила його, але дальше розказувала дівчині, що робити, вдаючи, що його не бачить.

— Асто, мушу з тобою поговорити! — сказав до ньої придавленим голосом й серце йому стиснулось на вид тих приготовань.

Аста глянула на нього зовсім байдужно й дала знак покоївці, щоб вона вийшла. Тільки що служниця замкнула двері за собою, як Аста глянула на нього холодним поглядом і сказала:

— Не спиняй мене безпотрібно! Бачиш, сьогодня ще хочу вибратись звідси.

— Асто! — кликнув благаючим голосом — не будь же такою напрасною й вислухай мене! Я надумав ся й признаю, що я тобі богато винен та за се мушу тобі відплатитись! А жити без тебе, Асто, я не годен! Не гнівай ся на мене! Зроблю все, чого хочеш, щоб тебе бачити щасливою!

Глянула на нього з під ока недовірчиво.

Поглянь мені в очи, Асто, на знак, що вже не гніваєш ся на мене! — просив. — Коли доконче хочеш, то годжу ся на се й запишу тобі половину свойого майна, на випадок колиб ґрафиня Евгенія колись появила ся!

Аста лиш з великим трудом спинила в собі оклик побіди. Позірно однак задержала байдужність й ще декілька дрібничок вкинула до куфра.

— Говориш се тільки тому, щоб здержати мій виїзд — сказала злобно — але хто знає чи за годину вже не зміниш свойого наміру? Еґоне, знаю тебе ліпше, як ти самий думаєш, і знаю як тяжко тобі розставатись із грішми Не хочу, щоби ти так велику жертву поносив задля мене!

— Асто! — крикнув пристрасно, бо її холод тільки дражнив його. — Не говори так! Чейже знаєш, що без тебе жити не можу і коли хочеш, то прикажу сейчас запрягти коні й поїдемо до міста, щоб в нотаря виготовити акт запису!

Аста тепер випрямила ся і глянула вже супокійно йому в очи.

— Се зовсім що иншого, Еґоне! — сказала. — Тепер я вдоволена із тебе!

Обняв її й, притиснувши до серця, почав цілувати.

Аста однак вивинулась йому зручно й хитро погрожуючи пальцем кликнула:

— Але дотримай свойого слова, Еґоне! Безпроволочно їдемо до міста!

Сталось отже так, як того хотіла — вміла знаменито поводити ґрафом й завсігди осягала свою ціль.

В пів години пізнійше заїхала перед браму повозка й ґраф поїхав з Астою до міста.

Під вечір вернули домів й Аста прямо сіяла із радости.

Остаточно діпняла я своєї цїли! — подумала із вдоволенем — тепер вже не обавляю ся нічого, бо моя будучність забезпечена!...

Від тої хвилї Аста була зовсім иншою для ґрафа; в замку наче по бурі все випогодило ся й сонце засвітило.

Одного дня, коли ґрафська пара сиділа на терасї при підвечірку, перед браму палати заїхала повозка а з ньої

вискочив чепурно прибраний мущина.

Солмсберґ цікаво поглянув на новоприбувшого й воркнув:

— Якийсь чужий! Хтоб він мав бути й чого хоче?

В кілька хвилин пізнійше льокай зголосив імя барона Марбаха.

Ґраф Солмсберґ підняв ся, поцілував Асту в руку й вийшов до сальону принимати прибувшого.

Коли увійшов, барон Альфонс підбіг дуже ввічливо йому на стрічу.

— Дивує вас певно моя візита, пане ґрафе! — сказав солодко, щоб переломити перший лід.

— Дійсно — відповів Солмсберґ — не можу собі пригадати...

— Ваша правда, пане ґрафе, ми ще не знали ся! Але напевно ви мусіли знати мойого батька — барона Оскара Герварта!

— Пригадую собі, се-ж навіть мій свояк! Правдоподібно оженив ся вдруге й, коли не помиляюсь, ви певно є його сином з другого супружества.

— Ні пане ґрафе! Барон Герварт є моїм вітчимом! Моя мати була вдовою, коли вийшла за барона. Мій рідний батько, на жаль, дуже скоро помер!

Ґраф несупокійно крутив ся на сидженю. Не вмів пояснити собі причини приїзду молодого барона.

— Приходжу сюди із немилою троха справою, пане ґрафе! — почав Альфонс, по короткій перерві. — Ви певно ще не знаєте, що мій бідний вітчим є зовсім спаралїжований й ми були змушені віддати його під опіку славного лікаря!

Його довга хороба підорвала нас і після його виїзду доперва мама переконали ся, що наші матеріяльні відносини зовсім не були так добрими, як до того часу ми думали. Тепер ми в дуже прикрому положеню!

— Як же-ж се можливе! — кликнув ґраф Солмсберґ здивований. — О скілько знаю, то мій свояк посідав досить поважне майно.

— І ми також так думали, але дуже завели ся в тому. Мама переконали ся, що після можливої смерти батька, нам ледво на нужденне житє вистане!

Батька ми відослали до лїчничого заведеня, а по-

рядкуючи папері, між ними знайшли письменне з'обовязанє пана ґрафа! Ось воно!

Багрянець перебіг по лици Солмсберґа. Сейчас пригадав собі, о що тут ходило й взяв скоро папір у руки.

— Знаю вже, знаю! — сказав. — Було се перед кількома роками, коли раз я був в грошевих клопотах. Барон тоді зложив за мене ту суму гроший, а коли раз хотів я із ним говорити про ту справу, він сказав:

Прошу тебе, Еґоне, не спіши ся, віддаш мені ту дрібницю коли тобі буде найдогіднійше!

При тому же й остало! — тягнув ґраф дальше. — Не забув я про той довг, але був за лінивий, щоб його вирівнати! Скільки саме той довг виносить?

— 10,000 ґульденів! — сказав Альфонс з поспіхом, сильно радіючи.

— Так є, 10,000 ґульденів, а процент?

— Ах, про се не говорить ся межи свояками! — всміхнув ся барон Альфонс.

Ґраф підняв ся й подав йому руку.

— Неправда-ж, що ви якийсь час останете у нас, пане бароне? Представлю вас моїй жені! — сказав. — Вона дуже врадуєть ся, коли пізнає мойого свояка!

Барон Альфонс мило всміхнув ся. Був би найрадше з тими грішми сейчас вертав домів, однак мусів остати хоч би ради самої чемности.

В кілька хвилин пізнійше увійшов з ґрафом на терасу.

Коли однак ґраф Солмсберґ представив його Асті, барон Альфонс мимоволї аж крикнув зі здивованя.

Аста поблїдла троха, побачивши чужого чоловіка, та з трудом тільки затримала позірний супокій.

— Що се має означати?! — спитав ґраф здивований. — Чогож ви, пане, так змішали ся на вид моєї жени?

— Вибачайте, прошу! — сказав кланяючись Асті низенько. — Є однак межи панею ґрафинею а певною дамою, давною моєю знакомою, така велика подібність, що мене се дуже в першу хвилю здивувало!

Але ґраф все ще недовірчиво дивив ся на нього, підчас коли Аста привиталась із ним дуже ввічливо і вказала на одно вільне місце побіч себе.

НОВІСТЬ! ЧИТАЙТЕ!

ВОРОЖБИ БУДУЧНОСТИ

з місяців, з поодиноких частий тіла людського і карт

після

Найславнійших арабських, египетських і французьких ворожбитів.

..... .25

Куплєти, М. Л. Кропивницького (Терефере куку, Кум Гаврило Удовиця, От, тобі Гандзю книш, Бичок, Колиб свині та роги). Все смішне, догідне для деклямацій або співу на сцені в часі концертів та вечерів сміху. Ціна ..... **15 ц.**

33 -ИЙ СШИТОК СЬОЇ ВЕЛИКОЇ ПОВІСТИ ВИЙДЕ З ДРУКУ ДНЯ 2-го МАРТА 1923 р.

Замовленя висилайте на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA ACCORD

216 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.